

รายงานการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านวิชาการ
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔
วันอังคารที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๕.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ๔๐๑ - ๔๐๒ ชั้น ๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ศ.กิตติคุณ ดร.คุณหญิงสุชาติา กีระนันท์		ประธานกรรมการ
๒. รศ.สำราญ มั่นทัพ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๓. ผศ.ดร.นพดล กรรณิกา	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	กรรมการ
๔. ดร.ไมตรี วสันตวิวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารจัดการ	กรรมการ
๕. ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์	กรรมการ
๖. ดร.สมชัย จิตสุชน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเศรษฐศาสตร์	กรรมการ
๗. นาวาตรี ดร.วุฒิพงศ์ พงศ์สุวรรณ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	กรรมการ
๘. ศ.ดร.อาณัติ ลีมีคเดช	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร	กรรมการ
๙. นายสุชาธิ์ แสงหาญ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	กรรมการ
๑๐. นางสาววันเพ็ญ พูลวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ เลขานุการ
๑๑. นางอรรณ สุทธางกูร	รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒. นางสาวกฤษณา จิรวินน์สถิตย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ศ.ดร.ประชุม สุวดี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	ติดภารกิจ
๒. ดร.สรชัย พิศาลบุตร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	ติดภารกิจ
๓. ดร.อำไพ ทองธีรภาพ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	ติดภารกิจ
๔. ดร. เดชรัตน์ สุขกำเนิด	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผน	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางจิราวรรณ บุญเพิ่ม	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถิติ	
๒. รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล	ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ	
๓. ดร.นพ.สรภพ เกียรติพงษ์สาร	อาจารย์วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
๔. นายสุวัชชัย ใจข้อ	ผู้อำนวยการสำนักสถิติเศรษฐกิจ ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคารแห่งประเทศไทย	
๕. ดร.ชัยณรงค์ อมรบุญชรเวช	นักวิจัย ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ	
๖. ดร.มนต์ศักดิ์ โช้เจริญธรรม	ผู้อำนวยการฝ่ายเดตาโซลูชันส์ภาครัฐ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	
๗. นางสาวมณฑา ชยากรวิกรม	ผู้เชี่ยวชาญ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	
๘. นายสุรเชษฐ์ ศศิพงศ์ไพโรจน์	นักวิเคราะห์อาวุโส สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)	

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๑. นางอำไพ จิตรแจ่มใส	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกรม
๒. นายจำลอง เก่งตรง	ผู้ตรวจราชการกรม
๓. นางสาวศิริญาพร รุ่งสุข	เลขาธิการกรม
๔. นางสาวบงกช วิบูลย์ธนานันต์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและวิชาการสถิติ
๕. นายธนู สุวรรณโน	ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการเก็บข้อมูลสถิติ
๖. นางหทัยชนก ชินอุปราววัฒน์	ผู้อำนวยการกองสถิติพยากรณ์
๗. นางสาวนงลักษณ์ โง้ววัฒนชัย	ผู้อำนวยการกองสถิติสังคม
๘. นายมานะชัย บุญเอก	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๙. นางกาญจนา ภูมาลี	ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการระบบสถิติ
๑๐. นางไพเราะ สิมเสมอ	ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลสถิติ
๑๑. นางมยุฟ้า วัฒนศักดิ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการสถิติ
๑๒. นายสุรัชย์ นิลแสง	ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๑๓. นางสาวสุพิชชา วุฒิชิตวานิช	ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน
๑๔. ว่าที่ ร.ต.กฤษ กลั่นตรานนท์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ
๑๕. นางสาวมาลิดา ปานทวีเดช	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมวิชาการสถิติ
๑๖. นางสาวเสาวลักษณ์ อินทร์บำรุง	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์และพยากรณ์สถิติเชิงเศรษฐกิจ
๑๗. นางสาวอุมพร ดีบุกคำ	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนและพัฒนาสถิติด้านเศรษฐกิจ
๑๘. นางสาวสุวรรณี ออดทอง	ผู้อำนวยการกลุ่มสถิติเพื่อติดตามและประเมินผลนโยบายภาครัฐ ๑
๑๙. นางสาวพรรณิ พัฒนาประดิษฐ์	ผู้อำนวยการกลุ่มสถิติประชากร
๒๐. นายบรรพต ดีเมืองสอง	ผู้อำนวยการกลุ่มสารสนเทศเชิงพื้นที่
๒๑. นางสาวอารีรัตน์ กิตติสมบูรณ์สุข	ผู้อำนวยการกลุ่มประสานสถิติระดับพื้นที่
๒๒. นางนทลี สิริปัญญาวิทย์	ผู้อำนวยการกลุ่มมาตรฐานสถิติ
๒๓. นายคำภา ศรีตาพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและพัฒนาระบบสถิติ
๒๔. เจ้าหน้าที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ จำนวน ๒๑ คน	

เริ่มประชุม เวลา ๑๐.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ศ.กิตติคุณ ดร.คุณหญิงสุมณฑา กีระนันท์ ประธานกรรมการ แจ้งต่อที่ประชุมว่า ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการพัฒนาด้านข้อมูลเกิดขึ้นมากมาย มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดทำสถิติ เช่น ข้อมูลทะเบียน ข้อมูลขนาดใหญ่หรือ Big Data เป็นต้น ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของประชาชนและการผลิตสถิติของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยที่ได้เลื่อนโครงการสำมะโนประชากรและเคหะเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ออกไป เพราะไม่สามารถลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ อีกทั้งลักษณะความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีความเป็นเมืองมากขึ้นที่ส่งผลต่อความร่วมมือของประชาชนที่มีต่อจัดเก็บข้อมูลแบบ Face-to-Face จึงเป็นประเด็นท้าทายที่ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องศึกษา วางแผน และพัฒนาการจัดทำสถิติภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลงไปและงบประมาณภาครัฐที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงได้จัดให้มีการประชุมในครั้งนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการในประเด็นต่าง ๆ ที่จะประโยชน์และนำไปพัฒนาการผลิตสถิติของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รายงานผลการปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔)

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นางสาววันเพ็ญ พูลวงษ์) กรรมการและเลขานุการ ได้นำเสนอที่ประชุมว่า ด้วยระบบสถิติของประเทศไทยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตสถิติพื้นฐานที่สำคัญด้วยการสำมะโนและสำรวจตัวอย่าง และมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่ผลิตสถิติจากงานทะเบียน การปฏิบัติงาน และความต้องการเฉพาะของหน่วยงาน จึงจำเป็นต้อง “บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ” เพื่อให้ประเทศมีสถิติทางการ (ข้อมูลสถิติที่สำคัญและจำเป็น) ที่เพียงพอ มีคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลสถิติที่เป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในการวางแผน กำหนดนโยบาย ติดตามและประเมินผลการพัฒนาประเทศ โดยพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับสถิติตามหลักวิชาการ และมาตรา ๖ (๑) จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับการดำเนินการทางสถิติของรัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดทำแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันเป็นฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนดังกล่าวเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนางานด้านสถิติของประเทศร่วมกับทุกภาคส่วน แต่ด้วยสาเหตุสำคัญ ๒ ประการที่ทำให้ต้องปรับปรุงแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๒ คือ

๑. สถานการณ์การพัฒนาสถิติของประเทศในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงต้นแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๒ ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ ที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการสำรวจและผลิตสถิติ เนื่องจากผู้ใช้มีความต้องการข้อมูลที่ละเอียด รวดเร็ว และแม่นยำมากขึ้นที่สะท้อนสถานการณ์การแพร่ระบาดและผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจสังคม รวมถึงทิศทางการพัฒนาเทคโนโลยี Big Data ที่สำนักงานสถิติทั่วโลกให้ความสำคัญและมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะทำงานเพื่อศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว เช่น ประเทศอังกฤษได้จัดตั้งคณะทำงานศึกษาการใช้แหล่งข้อมูลใหม่ ๆ และเทคนิคด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูลในสถิติทางการ หรือการประยุกต์ใช้ Big Data ในหน่วยงานรัฐของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา

๒. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ได้เห็นชอบการจำแนกแผนออกเป็น ๓ ระดับ โดยที่แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยถูกจัดให้เป็นแผนระดับที่ ๓ และสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่มอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปรับปรุงแผนระดับ ๓ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้เสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นประธาน พิจารณาและให้ความเห็นชอบให้ปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยขยายเวลาแผนแม่บทฯ ออกไปอีก ๑ ปี เป็นสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ โดยได้ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ศึกษากรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศ สถานการณ์การพัฒนาสถิติในด้านต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนอื่น ๆ รวมทั้งปัญหา-อุปสรรคจากการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำมาจัดทำร่างแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง

สรุปสาระสำคัญฯ ร่างแผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง

ร่างแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุง ยังคงยึดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ตามแผนแม่บทฯ ฉบับเดิม คือ

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีระบบสถิติที่ทุกหน่วยงานร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดสถิติทางการที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ”

๓ พันธกิจ ได้แก่ (๑) บริหารจัดการระบบสถิติของประเทศ (๒) ส่งเสริมการผลิตข้อมูลสถิติที่ได้มาตรฐาน และ (๓) ส่งเสริมการให้บริการข้อมูลสถิติ

๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (๑) การพัฒนาระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศ และระดับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- (๒) การบูรณาการสถิติจากข้อมูลการบริหารงานและสถิติจากการสำรวจและการเชื่อมโยงสถิติ
- (๓) การพัฒนาคุณภาพสถิติให้ได้มาตรฐานสากล
- (๔) การให้บริการสถิติที่สะดวกต่อการเข้าถึง เข้าใจ และใช้ประโยชน์
- (๕) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของหน่วยสถิติและการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยเพิ่มโครงการสำคัญ คือ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี Big Data โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (Government Data Catalog: GD Catalog) โครงการพัฒนาข้อมูลสถิติทางการเชิงพื้นที่ (Geospatial Data) และโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้าน Data Science

ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ระยะ ๖ เดือน: มีการพัฒนาบัญชีข้อมูลภาครัฐและระบบต้นแบบ GD Catalog และนำเสนอบัญชีข้อมูลภาครัฐและการใช้ประโยชน์ของหน่วยงานนำร่องและหน่วยงานที่เลือกตัวชี้วัด ก.พ.ร. และการปรับปรุงคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ ให้เหมาะสม
๒. ระยะ ๑ ปี: มีร่างรายการสถิติทางการใหม่ นำมาตรฐานสถิติเสนอต่อ ครม. เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวม พื้นภูมิศาสตร์ และศาสนา
๓. ระยะสิ้นสุดแผนฯ: มีบริการบัญชีข้อมูลให้กับภาครัฐและประชาชนสามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลภาครัฐ รวมถึงสถิติทางการผ่าน Platform GD Catalog บุคลากรภาครัฐได้รับการพัฒนาสมรรถนะด้านมาตรฐานสถิติ และการจัดทำสถิติที่มีคุณภาพ รวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่

ผลการรับฟังความเห็นที่มีต่อ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้แจ้งเวียน (ร่าง) แผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง ให้หน่วยงานพิจารณาให้ความเห็นระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๙ มกราคม ๒๕๖๔ จำนวนทั้งสิ้น ๒๔๕ หน่วยงาน มีหน่วยงานตอบกลับและให้ความเห็น ๑๒๙ หน่วยงาน แบ่งเป็น เห็นชอบตาม (ร่าง) แผนแม่บทฯ ๑๐๙ หน่วยงาน ไม่มีความเห็น ๒๐ หน่วยงาน โดยมีข้อเสนอที่สำคัญ คือ

๑. ควรพัฒนาบทบาทสำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นองค์กรกลางที่กำหนด กำกับ และควบคุมมาตรฐานข้อมูลสถิติของประเทศให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า การบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการมอบหมายหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลสถิติที่ครอบคลุมทุกมิติและต่อเนื่อง
๒. ควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในแผนแม่บทฯ ให้ชัดเจนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
๓. ควรผลักดันให้มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสถิติไว้บนแพลตฟอร์มเดียวกันเพื่อสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และมีการวิเคราะห์เพื่อสร้างสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ (Analytics) ที่หน่วยงานรัฐสามารถใช้งานได้อย่างสะดวกในการแก้ปัญหาเร่งด่วนของประเทศ
๔. ควรเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านจัดประชุมชี้แจงทิศทาง/เป้าหมายการพัฒนาระบบสถิติที่สำคัญ มีการจัดกิจกรรมใหม่ๆ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วม เช่น การจัดนิทรรศการ Expo และการจัดประกวดแข่งขันการนำข้อมูลสถิติไปพัฒนางาน

๕. ควรพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านสถิติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ให้มีความรู้มาตรฐานสถิติ พัฒนาบุคลากรในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัล ตลอดจนส่งเสริมให้มีคนต้นแบบ (Role Model) ด้านสถิติในแต่ละหน่วยงานภาครัฐ

แผนปฏิบัติการภายใต้แผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับปรับปรุง

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้รวบรวมแผนงาน/โครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผลผลิตและวัตถุประสงค์ที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ภายใต้ร่างแผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง มาจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการภายใต้แผนแม่บทฯ ในระยะ ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ เพื่อให้เห็นภาพรวมการพัฒนาสถิติของประเทศ พร้อมทั้งแจ้งเวียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาไปพร้อมกับร่างแผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง ทั้งนี้ มีโครงการที่หน่วยงานให้ความเห็นชอบและเสนอเพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการฯ จำนวน ๗๙ โครงการ จาก ๒๘ หน่วยงาน โดยมีงบประมาณที่ดำเนินการ ในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๑,๐๘๒.๘๕ ล้านบาท และปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑,๖๕๘.๖๙ ล้านบาท ทั้งนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะนำ (ร่าง) แผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง และแผนปฏิบัติการเสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน พิจารณาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ต่อไป จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดทราบ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ สรุปได้ดังนี้

๑. โครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) สำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรใช้มาตรฐานเดียวกันกับสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) เพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระหน่วยงานและลดความซ้ำซ้อนของผู้ปฏิบัติงาน โดย รศ.ดร.ธีรณี อจลากุล ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการวิเคราะห์และบริหารข้อมูลขนาดใหญ่ภาครัฐ (GBDi) และประธานคณะทำงานจัดทำบัญชีข้อมูลและคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ ได้ชี้แจงว่าการดำเนินงานจัดทำบัญชีข้อมูลภาครัฐในขณะนี้ เป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานสถิติแห่งชาติ สพร. และ GBDi ทั้งนี้จะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสื่อสารในเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจนและเป็นไปในทางเดียวกัน

๒. การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรภาครัฐในด้านสถิติและเทคโนโลยีดิจิทัลในยุทธศาสตร์ที่ ๕ สำนักงานสถิติแห่งชาติควรร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านสถิติและวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) ให้กับบุคลากรภาครัฐ ซึ่งปัจจุบันนอกจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติแล้วยังมีสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัลหรือ TDGA และ GBDi ที่ได้รับการจัดตั้งมาเพื่อตอบสนองการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และให้บริการด้านการพัฒนาบุคลากรและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) ของภาครัฐ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ GBDi ได้ทำ MOU ร่วมกับ ๑๖ มหาวิทยาลัย ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและจัดทำหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ข้อมูล โดยเปิดอบรมให้ข้าราชการไปแล้วประมาณ ๙๐๐ คน สำหรับในปี ๒๕๖๔ จะเปิดอบรมภาคเอกชนเพื่อผลิต Data Science ให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ โดยมีเป้าหมาย จำนวน ๑,๘๐๐ คน

๓. การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ควรมีการส่งเสริมความรู้ทั้งคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติ อีกทั้งในมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติฯ แม้จะห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล แต่มีข้อยกเว้นเพื่อวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้ขอให้แก้ไขเนื้อหาใน (ร่าง) แผนแม่บทฯ ฉบับปรับปรุง ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ถูกต้อง

ซึ่งปัจจุบัน พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ อยู่ระหว่างการออกกฎหมายลำดับรองหรือกฎหมายลูกประมาณ ๑๐ ฉบับ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับได้เปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามพระราชบัญญัติ หลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และสามารถติดตามผลผ่านเว็บไซต์สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๔. สำนักงานสถิติแห่งชาติควรเน้นบทบาทการเป็นหน่วยงานที่มีองค์ความรู้ในเรื่องบริหารจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนการพัฒนาข้อมูลหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนเส้นทางการไหลของข้อมูล (Data Flows) และสมรรถนะบุคลากรในด้านการผลิตสถิติจากแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ หรือจาก Big Data ด้วยวิธีการที่ไม่ใช่การทำสถิติแบบเดิม และส่งเสริมให้หน่วยงานนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการพยากรณ์ การทำแผน การประเมินผล และการบริหารจัดการในด้านอื่น ๆ โดยแผนแม่บทฯ ควรเน้นการบูรณาการระหว่าง สำนักงานสถิติแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการระบบสถิติเพื่อให้มีข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวางแผนและติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๕. เนื่องจากประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในหลายเรื่อง ดังนั้นการพัฒนา ระบบสถิติของประเทศเพื่อการวางแผนและติดตามผลการพัฒนาระดับประเทศและระดับพื้นที่ ตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรหารือร่วมกับเครือข่ายว่ามีอะไรที่เป็นช่องว่างเชิงสถิติ (Gap) เช่น ทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy) ที่ไม่ใช่ทักษะความสามารถ ๔ มิติ คือ การใช้ เข้าใจ สร้าง และเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น ต้องเพิ่มการรับรู้ (Awareness) ความปลอดภัย (Cyber Security) และการใช้เทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) ด้วย

มติที่ประชุม

รับทราบรายงานผลการปรับปรุงแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทย ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) และมอบหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปปรับปรุง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการจัดระบบสถิติประเทศไทย ๓ ด้าน และคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒.๒ การดำเนินงานในการบูรณาการสถิติจากข้อมูลทะเบียน

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นางสาววันเพ็ญ พูลวงศ์) กรรมการและเลขานุการ ได้เสนอที่ประชุมว่า พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ (๔) ได้กำหนดให้สำนักงานสถิติแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่จัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างหรืออำนาจการให้มีการสำรวจด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีข้อมูลสถิติที่เพียงพอในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ซึ่งการผลิตสถิติด้วยการจัดทำสำมะโน/สำรวจตัวอย่างแบบดั้งเดิมที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยใช้เจ้าหน้าที่ไปจัดเก็บข้อมูลจากครัวเรือนและสถานประกอบการมีข้อดีคือ ได้สถิติที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ทางสถิติที่ผู้ต้องการ แต่ใช้งบประมาณจำนวนมาก ใช้เวลานาน และมีข้อจำกัดด้านความร่วมมือของผู้ตอบแบบที่ลดลงเนื่องจากสภาพสังคมที่มีลักษณะความความเป็นเมืองมากขึ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงได้ดำเนินการโครงการบูรณาการสถิติจากข้อมูลทะเบียนเพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาให้เป็นฐานข้อมูลสถิติ ตามข้อเสนอแนะขององค์การสหประชาชาติ โดยมีแนวคิดในการดำเนินงาน ๓ ส่วนสำคัญ คือ

๑. ศึกษาฐานข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ ว่ามีตัวแปร คำนียาม และวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมสามารถนำมาใช้ได้ โดยประสานและขอข้อมูลมาบูรณาการ

๒. บูรณาการข้อมูล ที่ประกอบด้วยกระบวนการย่อยมากมาย เช่น การทำให้เป็นมาตรฐาน (Standardize) เพราะข้อมูลมาจากหลายแหล่ง หลายวัตถุประสงค์ การตรวจสอบความต้องกันของข้อมูล (Matching)

การตรวจสอบข้อมูลสูญหายที่ต้องประมาณค่าเพื่อทดแทนค่าดังกล่าวจนได้ฐานข้อมูลที่ผ่านกระบวนการเหล่านี้มาแล้ว ซึ่งอาจตรงตามวัตถุประสงค์ทางสถิติ หรือใกล้เคียง ตัวแปรไหนใช้ได้-ใช้ไม่ได้

๓. การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจริงจากสนามเพื่อสอบเทียบ (Verity) ความถูกต้องกับข้อมูลที่ได้จากฐานทะเบียน เพื่อปรับแก้รูปแบบการบูรณาการให้เหมาะสมกับข้อมูลจริงจึงนำมาสู่ฐานข้อมูลสถิติที่ได้จากการบูรณาการจากฐานทะเบียน และมีการส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังหน่วยงานฐานข้อมูลทะเบียนหากพบว่าข้อมูลสถิติจากการลงพื้นที่ไม่ตรงกัน

โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ

๑. โครงการศึกษาและพัฒนาต้นแบบการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูลทะเบียน (register-based census) โดยร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลทะเบียนด้านประชากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลความจำเริญพื้นฐาน (กรมการพัฒนาชุมชน) ฐานข้อมูลทะเบียนผู้ประสบปัญหาทางสังคม (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) และฐานข้อมูลอื่น ๆ ที่คาดว่าจะได้รับความร่วมมือ รวมทั้งข้อมูลจากการสำมะโน/สำรวจตัวอย่างของสำนักงานสถิติแห่งชาติ มาศึกษา วิเคราะห์ และคัดเลือกรายการข้อมูลเพื่อทำ Data integration กำหนด Keys ระหว่างชุดข้อมูล และจัดทำเป็น Model เพื่อให้ได้ประชากรตามที่อยู่อาศัยจริง โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการทำสำมะโนประชากรและเคหะแบบดั้งเดิม (Traditional) ในพื้นที่ต้นแบบ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี (อำเภอพนัสนิคมและอำเภอสัตร์ราชา) เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการบูรณาการฐานข้อมูลทะเบียน

๒. โครงการการพัฒนาฐานข้อมูลสถานประกอบการจากสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม ให้เป็นฐานข้อมูลกลาง (Common Frame) เป็นการบูรณาการฐานข้อมูลจากสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติกับฐานข้อมูลทะเบียนธุรกิจ (Business Registers) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้จัดเตรียมกรอบตัวอย่าง (Frame) สำหรับสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม และการสำรวจตัวอย่างด้านสถานประกอบการ รวมทั้งฐานข้อมูลกลางของสถานประกอบการ โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดจ้างที่ปรึกษามาดำเนินโครงการเพื่อจัดทำแนวทางการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานครบถ้วน และทันสมัย สามารถแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและใช้ประโยชน์ร่วมกัน

๓. โครงการจัดทำฐานข้อมูลผู้ถือครองทำการเกษตรของประเทศ โดยบูรณาการฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อใช้เป็นฐานในการจัดทำสำมะโนการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๖ (ด้วยรูปแบบใหม่) โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ทำการศึกษาและหาแหล่งข้อมูลทะเบียนที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และเข้าถึงได้ พร้อมประสานขอใช้ข้อมูล โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ให้ตัวอย่างข้อมูล Farmer One มาศึกษาต่อมาในปี ๒๕๖๒ ได้ทำความตกลงร่วมมือในการใช้ข้อมูล Farmer One และความร่วมมือทางวิชาการ โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติรับผิดชอบปรับปรุงคานียามรายการข้อมูลสถิติการเกษตรให้เป็นมาตรฐาน และจัดทำกรอบประชากรการเกษตรเพื่อใช้ร่วมกัน ปัจจุบันอยู่ระหว่างการทวนสอบข้อมูลสำคัญกับผู้ให้ข้อมูลในระดับย่อยที่สุด เช่น กิจกรรมการเกษตร การถือครองที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดิน รวมทั้งความครบถ้วนตามขอบข่ายของสำมะโนการเกษตรที่ต้องนับรวมผู้ถือครองที่อยู่นอกทะเบียน เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลผู้อยู่นอกทะเบียนให้ครบถ้วน

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดทราบ การดำเนินงานในการบูรณาการสถิติจากข้อมูลทะเบียนโครงการของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการผลิตสถิติของประเทศ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ สรุปได้ดังนี้

๑. การใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนเพื่อการจัดทำสถิตินั้นเป็นทิศทางการพัฒนาที่เหมาะสม แต่ยังมีประเด็นท้าทายที่ต้องร่วมกันแก้ไขให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงสถิติได้มากขึ้น เช่น

- ทะเบียนประชากร: ควรร่วมมือกับชุมชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขจุดอ่อนเรื่อง การมีจำนวนประชากรที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากการย้ายถิ่นของประชากรจากชนบทเข้าอาศัยหรือทำงานในเขตเมือง แต่ไม่มีย้ายทะเบียนบ้าน

- ทะเบียนธุรกิจ: ควรร่วมมือกับหน่วยงานที่กำลังดูแลการจดทะเบียนธุรกิจประเภทใหม่ ๆ เช่น Social Enterprise, Start Up, Online และ E-Commerce เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกประเภทธุรกิจ

- ทะเบียนเกษตร: ข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร อาจมีจำนวนเกษตรกรมากกว่าความเป็นจริง เนื่องจากมีเกษตรกรบางส่วนมาจดทะเบียนเพื่อให้ได้เงินช่วยเหลือจากรัฐบาล โดยใช้วิธีแบ่งพื้นที่การถือครองที่ดินทางการเกษตรให้กับญาติที่ไม่ได้มีอาชีพเกษตรกรเพื่อให้ได้สิทธิ์รับเงินอุดหนุน

๒. จากแนวคิดการบูรณาการข้อมูลทะเบียนเพื่อจัดทำสถิติ โดยได้ผลลัพธ์เป็นฐานข้อมูลกลางตามที่นำเสนอมานั้น ในอนาคตอาจเป็นปัญหา/ภาระในการดูแลและการบำรุงรักษาฐานข้อมูล ซึ่งไม่ใช่ภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ การที่มีแผนแม่บทระบบสถิติประเทศไทยก็เพื่อต้องการให้สถิติแต่ละสาขามีหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องเป็นเจ้าของรับผิดชอบดูแลฐานข้อมูล โดยให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถใช้งานฐานข้อมูลเหล่านั้นมาประมวลเป็นสถิติ ซึ่งในการดำเนินโครงการเหล่านี้ต้องมีวิธีการหรือกลยุทธในการส่งมอบหรือโอนความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบข้อมูลสถิติในแต่ละสาขาต่อไป

๓. ในประเด็นปัญหาข้อมูลทะเบียนไม่ตรงกับความเป็นจริงนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติควรมีแนวทางในการวิเคราะห์ Incentive bias โดยอาจทำสำรวจตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อวิเคราะห์ว่าข้อมูลทะเบียนแต่ละตัวมี Incentives bias เท่าไหร่ อย่างไร ปัจจัยที่กำหนดมีอะไรบ้าง ซึ่งจะทำให้สามารถใช้ข้อมูลทะเบียนได้อย่างถูกต้อง ใกล้เคียงกับข้อเท็จจริง เหมือนเป็นการตรวจสอบ (Verify) ข้อมูลทะเบียนก่อนการใช้งาน และสามารถส่งข้อมูลเหล่านี้ไปให้รัฐบาลที่เป็นผู้ออกนโยบายให้สามารถปรับนโยบายให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

๔. ที่ผ่านมา สำนักงานสถิติแห่งชาติพยายามบูรณาการการจัดทำสถิติผ่านการจัดทำแผนที่เขตแดนนับหรือ Enumeration Area: EA ที่ต้องมีรายละเอียดข้อมูลทั้งอาคาร/สิ่งปลูกสร้าง ประชากร กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การถือครองทำการเกษตรในเขตแดนนับให้สมบูรณ์ ซึ่งมีความต้องการใช้ข้อมูลจากทะเบียนด้วยเช่นกัน จึงควรมีการตรวจสอบข้อมูลทะเบียนก่อนนำมาใช้ อย่างไรก็ตาม สำนักงานสถิติแห่งชาติอาจไม่สามารถสร้าง Master frame หรือ Common Frame เพื่อใช้ในการบริหารงาน แต่เพื่อใช้ในการสถิติที่ต้องการลดภาระงานภาคสนามให้มากที่สุด จึงต้องศึกษาเชิงลึกกว่าจะมี Common ID อะไรที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูลทะเบียนกับฐานข้อมูลเขตแดนนับ

ในขั้นต้น สำนักงานสถิติแห่งชาติยังจำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ไปสำรวจและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในพื้นที่จริง โดยหน่วยงานเจ้าของข้อมูลมีหน้าที่ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องเป็นปัจจุบัน และข้อมูลเหล่านั้นต้องไหล (Flow) หรือเชื่อมโยงมายังฐานข้อมูลเขตพื้นที่แดนนับหรือฐานข้อมูลต่าง ๆ โดยอัตโนมัติ ซึ่งในระยะแรกสำนักงานสถิติแห่งชาติจะเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งแนะนำวิธีการแก้ปัญหา เมื่อหน่วยงานจัดการข้อมูลได้ดีขึ้น จะทำให้เกิดการไหลของข้อมูลโดยไม่ต้องออกไปเก็บข้อมูลเอง ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับประเทศต่อไป

ทั้งนี้ ในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลแบบอัตโนมัติ (Automation) กับหน่วยงานต่าง ๆ สพร. สามารถร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เนื่องจากเคยเชื่อมโยงข้อมูลแบบอัตโนมัติกับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และร่วมกับกรมควบคุมโรคจัดทำข้อมูลผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ

โดยบูรณาการจาก ๓ ฐานข้อมูล ซึ่งเมื่อมีข้อมูลผู้เสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บ กรมควบคุมโรคจะตรวจสอบและเมื่อพบข้อผิดพลาดจะมีช่องทาง (Protocol) แจ้งกลับไปยังหน่วยงานต้นทางเพื่อแก้ไข สำหรับการแชร์ข้อมูลที่ไม่เป็นสถิติในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ อนุญาตให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลสามารถออกกฎหมายระเบียบ หรือแนวปฏิบัติของตนเองได้ โดยมีกรณีตัวอย่างของกรมควบคุมโรคที่จัดทำ Data Sharing Policy ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล การกำหนดข้อมูลแต่ละฟิลด์ (Field) ว่าสามารถเปิดเผยได้ถึงระดับใด ที่ระบุรายละเอียดไว้ชัดเจน

๕. สำนักงานสถิติแห่งชาติควรเป็นหน่วยงานที่เสริมสร้างความรู้ (Knowledge) และภูมิปัญญา (Wisdom) ที่ใช้ในการพัฒนาประเทศให้ทันต่อสถานการณ์ การจัดทำสำมะโนหรือการสำรวจตัวอย่างที่ดำเนินการในปัจจุบันเป็นเรื่องดีและจำเป็น แต่ถ้าสามารถนำข้อมูลทะเบียนที่มีทั้งหมดมาผ่านกระบวนการตรวจสอบ ก็จะทำให้มีข้อมูลที่พร้อมใช้อยู่ตลอดเวลา ไม่ต้องรอรอบของการจัดทำสำรวจตัวอย่างหรือสำมะโนทุก ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี รวมทั้ง ถ้าสามารถสร้างองค์ความรู้ในเรื่องใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง Big data หรือการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากในปัจจุบันได้ ก็จะทำให้มีข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาของประเทศได้อย่างรวดเร็ว

๖. แม้สำนักงานสถิติแห่งชาติจะสามารถเชื่อมโยงฐานข้อมูลทะเบียนต่าง ๆ และตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว การเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่นใช้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ว่า สำนักงานสถิติแห่งชาติจะสามารถเผยแพร่หรือให้บริการกับหน่วยงานอื่นได้เฉพาะเป็นข้อมูลเชิงสถิติเท่านั้น ดังนั้นหากสามารถแก้ไขพระราชบัญญัติสถิติฯ ให้หน่วยงานอื่นสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวได้จะเป็นประโยชน์อย่างมาก

๗. จากการศึกษาการจัดทำสำมะโนประชากรด้วยฐานข้อมูลทะเบียนของต่างประเทศพบว่า ประเด็นการประเมินจำนวนประชากรที่สูงกว่าความเป็นจริง (Overestimate) ในพื้นที่ต่างจังหวัด และการประเมินที่ต่ำกว่าความเป็นจริง (Underestimate) ในพื้นที่เขตเมืองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วโลก นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตึกสูง ซึ่งต่างประเทศจะใช้ข้อมูลจากทะเบียน แต่หากใช้ข้อมูลจากทะเบียนจะพบปัญหารายชื่อคนในทะเบียนบ้านกับคนที่อาศัยอยู่จริงไม่ตรงกัน ดังนั้น การทำ Register base census ส่วนใหญ่คือ การหา “ข้อมูลที่อยู่ให้ตรงตามความเป็นจริง” โดยใช้เทคนิคจากการหาฐานข้อมูลที่ประชาชนใช้อยู่ประจำ เช่น การจ่ายค่าน้ำค่าไฟ การจ่ายค่าหอพัก กรณีของสหภาพยุโรปที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานเต็มรูปแบบ ซึ่งการจะทำแบบนี้ได้ ขั้นตอนแรกคือ การแก้กฎหมายให้สามารถใช้ข้อมูลได้ และคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยมีหน่วยงานกลางในการทำ De-identification เลขบัตรประชาชนให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานโดยไม่ทราบตัวตนว่าเป็นใคร ในส่วนของตัวแปรต่าง ๆ เช่น ชื่อ-สกุล ที่อยู่ หรือปัญหาสุขภาพนั้น มีกระทรวงหลักที่รับผิดชอบในแต่ละตัวแปรที่เกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากประเทศไทยไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลทะเบียนราษฎรเหมือนต่างประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายในการทำ Register base census ว่าจะมีทิศทางการดำเนินงานอย่างไร

มติที่ประชุม

รับทราบการดำเนินงานของ สำนักงานสถิติแห่งชาติในการบูรณาการสถิติจากข้อมูลทะเบียน และมอบหมายให้ สำนักงานสถิติเจ้านาข้อมูลคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๒.๓ บทเรียนการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะของประเทศต่างๆ ภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นางสาววันเพ็ญ พูลวงศ์) กรรมการและเลขานุการ ได้เสนอที่ประชุมว่า ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานของต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะ ดังนี้

จากเอกสารการประชุมคณะกรรมการสถิติแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๕๑ เรื่อง รายงานผลการสำรวจการทำสำมะโนประชากรและเคหะรอบปี ค.ศ. ๒๐๒๐ ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๓ จากประเทศที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๕๘ ประเทศ สรุปได้ดังนี้ ร้อยละ ๗๐ ของประเทศที่ตอบแบบสอบถามยังคงใช้การสำรวจแบบดั้งเดิม และร้อยละ ๓๐ เป็นการสำรวจโดยใช้ข้อมูลทะเบียน และมี ๑ ประเทศที่ใช้ Rolling census คือ ประเทศฝรั่งเศส เมื่อพิจารณาเฉพาะทวีปเอเชีย พบว่า ยังคงใช้วิธีสำมะโนแบบดั้งเดิมอยู่เกือบร้อยละ ๗๐ มีเพียง ๓ ประเทศที่ใช้ข้อมูลทะเบียนแทนการทำสำมะโนแบบเต็มรูปแบบ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ฮ่องกง บาร์เรน และสิงคโปร์

จากเอกสารการประชุม United Nations Expert Group เรื่อง ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ ที่มีต่อการสำมะโนประชากรและเคหะและคุณภาพข้อมูลที่ได้ เมื่อวันที่ ๙ - ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ได้สรุปผลกระทบประเทศที่จัดเก็บข้อมูลจากสนาม ในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ พบว่า มีบางประเทศที่ทำสำเร็จ (เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มองโกเลีย และเม็กซิโก) มีประเทศที่ยังคงทำแต่ขยายคาบเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลออกไป (เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มาเลเซีย อินโดนีเซีย) แต่ส่วนใหญ่เลื่อนออกไป อาจจะเป็นปี ค.ศ. ๒๐๒๑ หรือ ๒๐๒๒ โดยมีแนวทางในการปรับการดำเนินงาน คือ ลดการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Face-to-Face ปรับมาใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยผ่านช่องทางโทรศัพท์สูงสุด รองลงมาคือการใช้อินเทอร์เน็ต การส่งไปรษณีย์ หรือหอดแบบเพื่อให้ผู้ตอบตอบเอง ทั้งนี้การเลือกวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของพื้นที่หรือกลุ่มประชากร

ปัญหาสำคัญที่พบในการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะในปี ค.ศ. ๒๐๒๐ เรียงตามลำดับ คือ ปัญหาที่ต้องลดการเก็บข้อมูลแบบ Face-to-Face กว่าร้อยละ ๘๐ ปัญหาข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อจัดทำโครงการ ปัญหาการเดินทางของเจ้าหน้าที่เพื่อไปสัมภาษณ์ ประชาชนไม่สะดวกหรือมีการเจ็บป่วย ครวเรือนไม่อนุญาตให้พนักงานเข้าสัมภาษณ์ และอื่น ๆ ตามลำดับ

ตัวอย่าง การปรับเปลี่ยนการทำสำมะโนประชากรและเคหะของ ๒ ประเทศ ในภูมิภาคอาเซียน

๑. ประเทศมาเลเซีย มีแผนการทำ MyCensus หรือ Malaysia Population Census ๒๐๒๐ โดยกำหนดวันสำมะโนคือ วันที่ ๗ ก.ค. ๒๐๒๐ และให้มีการจัดทำ e-Census ก่อน คือ ๒๐ มิ.ย. - ๙ ก.ค. ๒๐๒๐ แล้วจึงจัดส่งพนักงานไปสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ ๗ - ๒๔ ก.ค. ๒๐๒๐ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ จึงได้ปรับแผนการทำ MyCensus จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ เลื่อนคาบ e-Census ไปเป็นวันที่ ๗ ก.ค. - ๓๐ ก.ย. ๒๐๒๐ และเลื่อนคาบจัดส่งพนักงานลงไปสัมภาษณ์เป็นวันที่ ๗ - ๒๔ ต.ค. ๒๐๒๐
- ครั้งที่ ๒ เลื่อนคาบ e-Census ไปเป็นวันที่ ๗ ก.ค. - ๒๑ ธ.ค. ๒๐๒๐ และเลื่อนคาบจัดส่งพนักงานลงไปสัมภาษณ์เป็นวันที่ ๒๐ ม.ค. - ๖ ก.พ. ๒๐๒๑
- ครั้งที่ ๓ เลื่อนคาบ e-Census ไปเป็นวันที่ ๗ ก.ค. ๒๐๒๐ - พ.ค. ๒๐๒๑ และเลื่อนคาบจัดส่งพนักงานไปสัมภาษณ์ออกไปไม่มีกำหนด รอการอนุมัติจากรัฐบาลมาเลเซีย

นอกจากนี้ MyCensus จะใช้ข้อมูลจากการสำรวจร่วมกับข้อมูลจากทะเบียน ซึ่งได้จากหน่วยงานจำนวน ๑๘ หน่วยงานและใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นหรือข้อมูลพื้นฐานของ

ประชากรที่ประมวลมาจากข้อมูลการบริหารงาน รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพข้อมูลจากการสำรวจกับข้อมูลทะเบียนสำหรับแนวทางการทำสำมะโนประชากรในครั้งต่อไปมีแผนจะทำลักษณะ small scale โดยใช้ Malaysia Statistical Address Registrar และ Malaysia Statistical Population Register ที่มีการปรับปรุงสม่ำเสมอ

๒. ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดแผนการทำสำมะโนประชากรโดยใช้รูปแบบออนไลน์ระหว่างวันที่ ๑๕ ก.พ. - ๓๑ มี.ค. ๒๐๒๐ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ จึงได้ปรับแผนดังนี้

- ขยายคาบเวลาไปถึงวันที่ ๒๙ พ.ค. ๒๐๒๐ และ
- พัฒนาข้อมูลประชากรและข้อมูลที่อยู่ซึ่งจะส่งไปรษณีย์ไปถึงหน่วยตัวอย่าง
- อบรมพนักงานเพื่อเตรียมเก็บข้อมูลแบบ face-to-face
- ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นที่ได้จากการสำมะโนรูปแบบออนไลน์หรือการส่งไปรษณีย์เพื่อให้ทราบพื้นที่ที่พนักงานต้องออกไปเก็บรวบรวมข้อมูล
- จัดส่งพนักงานออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยตัวอย่าง

ทั้งนี้มีการติดตามผล (Follow up) การจัดทำสำมะโน ๒๐๒๐ โดยจัดส่งพนักงานเก็บข้อมูลแบบสอบถามแบบยาวหรือ long form enumeration ในเดือน ก.ย. ๒๐๒๑ มีขนาดตัวอย่างประมาณร้อยละ ๓.๕ ของครัวเรือนทั้งสิ้นจาก ๒๖๘,๐๐๐ Census block มีระดับการนำเสนอผลคือ ระดับ Sub-regional level โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์ด้วยกระดาษ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดทราบการศึกษาบทเรียนการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะของประเทศต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙

มติที่ประชุม

รับทราบผลการศึกษาบทเรียนการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะของประเทศต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์ โควิด ๑๙

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ ข้อเสนอแนะการบูรณาการฐานข้อมูลทะเบียนกับการทำสำรวจตัวอย่าง/สำมะโน

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นางสาววันเพ็ญ พูลวงศ์) กรรมการและเลขานุการได้เสนอที่ประชุมถึงภาพรวมการดำเนินงานโครงการที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ อยู่ระหว่างศึกษาและพัฒนการบูรณาการสถิติจากข้อมูลทะเบียน ปัญหา/อุปสรรค และกฎหมาย เพื่อให้ที่ประชุมให้ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ปัญหา สรุปได้ดังนี้

ประโยชน์ในระดับประเทศและหน่วยงาน

โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ	โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม	โครงการสำมะโนการเกษตร
• มีข้อมูลจำนวน/ลักษณะพื้นฐานประชากรและเคหะตามที่อยู่จริง • มี demographic parameter • ใช้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาบริการขั้นพื้นฐาน ได้ตรงความต้องการของแต่ละพื้นที่ • ใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงความเท่าเทียมกันในการกระจายการให้บริการของรัฐ	• มีข้อมูลรายละเอียดสถานประกอบการในอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจการค้าและบริการ • ใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น • ใช้ในการจัดทำแผนวิเคราะห์สถานการณ์ในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	• มีข้อมูลรายละเอียดโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร • ใช้วางแผนและกำหนดนโยบายและติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านการเกษตรทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ	โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม	โครงการสำมะโนการเกษตร
ใช้ประกอบการจัดทำ population projection	ใช้ในการจัดทำดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจและภาวะการดำเนินการด้านกิจการ เช่น GDP	เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา

นอกจากนี้ สำนักงานสถิติแห่งชาติยังใช้ข้อมูลจากการสำมะโนเป็นกรอบในการเลือกตัวอย่าง (Sampling Frame & List Frame) ของการสำรวจตัวอย่าง และใช้เป็นฐานข้อมูลร่วมกับการสำรวจต่าง ๆ การดำเนินงานที่ผ่านมา

โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ	โครงการสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม	โครงการสำมะโนการเกษตร
- ใช้การสำมะโนแบบดั้งเดิม โดยจัดเก็บในหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ไปรษณีย์ - ทดลองใช้ e-survey บนอาคารสูง - ประสานเครือข่ายชุมชนเพื่อเข้าพื้นที่ - ศึกษา/พัฒนาต้นแบบสำมะโนประชากรและเคหะจากฐานข้อมูลทะเบียน - ร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศหาแนวทางทำสำมะโนจากข้อมูลทะเบียน - เข้าพบ/ทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่มีข้อมูลทะเบียนเพื่อขอใช้ข้อมูล	- ใช้การสำมะโนแบบดั้งเดิม โดยจัดเก็บในหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ไปรษณีย์ - ใช้วิธีการแทนค่าสุ่มตามหลักวิชาการ เช่น Hot Deck, Cold Deck ฯลฯ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งต้องใช้เวลานานในการตรวจสอบ - พัฒนาการจัดทำ Common Frame โดยทดลองใช้ข้อมูลทะเบียนจากแหล่งต่าง ๆ	- ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ใช้ Tablet เป็นเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลแทนกระดาษเพื่อให้ประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วและถูกต้อง โดยยังคงใช้วิธีการเก็บรวบรวมแบบ Face to Face - ประสานการทำงานร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อนำฐานข้อมูล Farmer one มาเป็นฐานทะเบียน

ปัญหาจากการดำเนินการที่สำคัญ

- ความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามลดลงทำให้เกิด Item และ Unit non response มากขึ้น จึงต้องใช้เวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง และการจัดการข้อมูลสูญหายเพิ่มขึ้น
- หน่วยงานไม่สามารถให้ข้อมูลทะเบียนในระดับ record ได้ แม้พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้อำนาจในการร้องขอข้อมูลมาเพื่อจัดทำสถิติที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากหน่วยงานมีกฎหมายที่กำกับและคุ้มครองข้อมูลของตนเอง และเกรงต่อการละเมิดกฎหมายอื่น ๆ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ความเข้าใจระหว่างผู้ใช้ ผู้ผลิต และผู้จัดสรรงบประมาณในการปรับเปลี่ยนจากสำมะโนแบบดั้งเดิม เป็นการให้ข้อมูลทะเบียน ต้องใช้ระยะเวลานานในการศึกษา รวบรวมข้อมูล ข้อกฎหมาย การเตรียมการทั้งบุคลากรและเทคโนโลยี และการตรวจสอบคุณภาพ
- ทักษะของบุคลากรกับความเท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- สังคมเข้าใจว่าข้อมูลขนาดใหญ่ หรือ Big Data สามารถนำมาจัดทำสถิติแทนการจัดทำสำมะโนและสำรวจตัวอย่างได้ แต่ในปัจจุบัน Big data ยังไม่สามารถทดแทนได้ทั้งหมด เป็นเพียง Supplement Data ที่ดี
- ความต้องการใช้ข้อมูลของภาครัฐเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการจัดทำสถิติ

๑. พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐
มาตรา ๑๔ กำหนด “ให้หน่วยงานมีหน้าที่ให้ความร่วมมือแก่สำนักงานสถิติแห่งชาติเพื่อประโยชน์ในการจัดสร้างเครือข่ายสถิติและพัฒนาฐานข้อมูลที่สำคัญและเป็นปัจจุบันของประเทศ ในกรณีที่สำนักงานสถิติแห่งชาติจำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากการสำรวจ หรือข้อมูลจากบันทึกทะเบียน รายงาน หรือเอกสารอื่นใดที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานใด เพื่อการจัดทำสถิติที่สำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ให้หน่วยงานนั้นจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้สำนักงานสถิติแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ข้อมูลที่หน่วยงานต้องจัดส่งให้ตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยว่าเป็นข้อมูลของบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือเป็นข้อมูลที่เปิดเผย ต่อประชาชนหรือประชาชนสามารถเขาตรวจสอบได้อยู่แล้ว”
๒. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๑๕ สวณราชการหรือหน่วยงานของรัฐอาจขอใหนายทะเบียนจัดสงสำเนาเอกสารข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรได้ ทั้งนี้ เฉพาะเพื่อการอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของสวณราชการ หรือหน่วยงานของรัฐนั้น หากสวณราชการหรือหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎร นายทะเบียนอาจอนุญาตให้เชื่อมโยงได้เฉพาะข้อมูลที่ปรากฏภายในทะเบียนบ้าน ทะเบียนคนเกิดหรือทะเบียนคนตายเท่านั้น มาตรา ๑๗ ข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรต้องถือเป็นความลับ และใหนายทะเบียนเป็นผู้เก็บรักษาและใช้เพื่อการปฏิบัติตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความหรือตัวเลขนั้นแก่บุคคลใดๆ ซึ่งไม่มีหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้หรือแก่สาธารณชน เว้นแต่ผู้มีส่วนได้เสียขอทราบเกี่ยวกับสถานภาพทางครอบครัวของผู้ที่ตนจะมีนิติสัมพันธ์ด้วย หรือเมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่การสถิติหรือเพื่อประโยชน์แก่การรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือการดำเนินคดีและการพิจารณาคดีหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และไม่ว่าในกรณีใดจะนำข้อมูลทะเบียนประวัติราษฎรไปใช้เป็นหลักฐานที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลมิได้
๓. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐
มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสวณบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไวลงหน้า หรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้ (๓) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผน หรือการสถิติหรือสำมะโนต่าง ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารสวณบุคคลไว้ไม่ให้เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น
๔. พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒
มาตรา ๑๔ ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้นเว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้... มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่ (๑) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์หรือจดหมายเหตุ เพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือที่เกี่ยวกับการศึกษาวิจัยหรือสถิติ ซึ่งได้จัดให้มีมาตรการปกป้องที่เหมาะสม... มาตรา ๒๕ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลจากแหล่งอื่นที่ไม่ใช่จากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง เว้นแต่ (๑) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนา หรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรมข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสุขภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ... เว้นแต่ (๕) เป็นการจำเป็นในการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับ (ง) การศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือสถิติ หรือประโยชน์สาธารณะอื่น ทั้งนี้ ต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และได้จัดให้มีมาตรการ ที่เหมาะสมเพื่อคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและประโยชน์ของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล...

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

๑. อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติในการขอข้อมูลหน่วยงานเพื่อการจัดทำสถิติตามพระราชบัญญัติ สถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. แนวทางการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลจากหน่วยงานเพื่อจัดทำสถิติที่สำคัญของประเทศ

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ สรุปได้ดังนี้

๑. ตามพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ ที่ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติในการขอข้อมูลหน่วยงานเพื่อการจัดทำสถิติ แต่มีการระบุว่าข้อมูลที่่ต้องจัดส่งให้ต้องไม่ระบุหรือเปิดเผยว่าเป็นข้อมูลของบุคคลใด เว้นแต่บุคคลนั้นจะให้ความยินยอมเป็นหนังสือหรือเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อประชาชนหรือประชาชนสามารถเขาตรวจสอบได้อยู่แล้วนั้น อาจใช้กระบวนการทางด้านเทคนิค เช่น การสร้างโปรโตคอล (Protocol)

ที่สามารถเข้าไปประมวลผลข้อมูลแล้วดึงข้อมูลออกมาจากฐานทะเบียนเฉพาะที่ต้องการ การ Encode หรือการทำ De-identification ข้อมูลเพื่อไม่ให้ทราบตัวตนหรือเจ้าของข้อมูล

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่ากฎหมายที่ออกมาในปัจจุบันหลายฉบับ ล้วนส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่อุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงอาจต้องปรับแก้พระราชบัญญัติสถิติฯ ในส่วนที่เป็นปัญหาต่อไป เพราะจากประสบการณ์ในการขอข้อมูลหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า พระราชบัญญัติสถิติฯ ทำให้หน่วยงานไม่สามารถส่งข้อมูลได้ เช่น สำนักงานประกันสังคมที่พร้อมให้ข้อมูลแก่สำนักงานสถิติแห่งชาติ แต่ไม่สามารถส่งข้อมูลได้ เนื่องจากติดข้อกำหนดใน พระราชบัญญัติสถิติฯ ทำให้ต้องมีการชี้แจงเพิ่มเติมด้วยกฎหมายอื่น ๆ ที่อนุญาตให้สำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินการได้ ซึ่งหน่วยงานรับไว้พิจารณาและต้องนำไปหารือเป็นการภายในต่อไป เช่นเดียวกันกับกรณีข้อมูลทะเบียนราษฎร์ที่สามารถให้ข้อมูลสถิติได้ แต่ไม่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นรายบุคคลได้ จึงส่งผลกระทบต่อโครงการสำมะโนประชากรที่ต้องการใช้ข้อมูลทะเบียน แต่ในส่วนของโครงการสำมะโนเกษตรและสำมะโนธุรกิจทางการค้า นั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ชี้แจงว่าจะนำฐานข้อมูลไปทำการทวนสอบและเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่ขาดให้ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องของการขอฐานข้อมูล

ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติอาจต้องแก้ไขพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นว่าควรแก้มาตราใดบ้างนอกเหนือจากมาตรา ๑๔ ตลอดจนศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในบริษัทเอกชน การบังคับใช้กฎหมายในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กรณีของประเทศอังกฤษและแคนาดาที่แก้ไขกฎหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ (Office for National Statistics: ONS) สามารถขอข้อมูลส่วนบุคคลจากทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้ ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการทำ Online survey Platform เช่น Blockchain platform ของ Terra ที่ให้ประชาชนเข้ามาให้ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนของเงินสกุลต่าง ๆ โดยจะได้รับประโยชน์ในการป้อนข้อมูลเข้าไปใน Platform นี้ และ startup ที่มีชื่อว่า Hara.io ของประเทศอินโดนีเซียที่ใช้แรงจูงใจให้เกษตรกรเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Validate) เช่น การถือครองพื้นที่เกษตรกรรม

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรต้องดำเนินการ คือ

- ศึกษาแนวทางการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเปิดเผยข้อมูลของภาครัฐให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรู้สึกว่าการเปิดเผยข้อมูลต่อ สำนักงานสถิติแห่งชาตินั้น ไม่มีความผิด เป็นการเปิดเผยเพื่อให้สำนักงานสถิติแห่งชาติเข้ามาช่วยแก้ไขปรับปรุง และช่วยให้ประเทศพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น
- ทำเอกสารวิชาการ (Position Paper) เสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็น และความสำคัญของการได้มาซึ่งข้อมูล Big data ของส่วนราชการต่าง ๆ เช่น ข้อมูลโครงการคนละครึ่ง โครงการเราไม่ทิ้งกัน ฯลฯ จากกระทรวงการคลัง หรือธนาคารกรุงไทย ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีปริมาณมาก และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัดทำสำรวจตัวอย่างและการสำมะโนอย่างมาก

๒. ปัจจุบันการใช้ Big data ยังไม่สามารถทดแทนข้อมูลการสำรวจตัวอย่างหรือสำมะโนได้ทั้งหมดเนื่องจาก เป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่มซึ่งยังไม่ใช้ตัวแทนทั้งหมด แต่สามารถนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่ไม่ปกติหรือตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายในบางเรื่องได้ เช่น การดึงข้อมูลจากเว็บไซต์ขายของออนไลน์เพื่อดูการใช้จ่ายใช้สอยของประชาชน การค้นหาข้อมูลใน Google การใช้ Location จากโทรศัพท์มือถือ (Smart phone) ข้อมูลจากกล้อง CCTV ข้อมูลจาก Social Media และข้อมูลจากดาวเทียม อีกทั้ง Big data สามารถนำมาใช้ประโยชน์ควบคุมหรือสนับสนุนการสำรวจตัวอย่างหรือสำมะโนของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ เช่น การเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์ หรือการสำรวจออนไลน์

ส่วนการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ จะดำเนินการผ่านโครงการบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) ซึ่งข้อมูลทั้งหมดไม่ได้ถูกรวมไว้ในที่เดียวกัน แต่ทำให้ทราบว่าหน่วยงานใดมีข้อมูล

อะไรบ้าง เปรียบเสมือนเป็นสมุดหน้าเหลืองภาครัฐ และสามารถเห็นภาพรวมได้ว่าหากต้องการใช้ข้อมูลในเรื่องใด จะสามารถใช้ได้ที่ไหน เก็บอยู่ที่หน่วยงานใด เช่น ข้อมูลการประกันสังคม ข้อมูลการเสียภาษี และข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เป็นต้น

๓. สำนักงานสถิติแห่งชาติควรมีกรอบการนับจัด (listing) ถึงระดับชุมชน เพราะสามารถบอกได้ว่าในแต่ละชุมชน จำนวนครัวเรือน จำนวนชาย/หญิง อายุของคนในแต่ละครัวเรือน และขอบเขตของชุมชน พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลเขตแดนนับ (EA) ให้เป็นปัจจุบัน ซึ่งจะขึ้นประโยชน์ต่อการสำรวจตัวอย่างและสำมะโนเป็นอย่างมาก

มติที่ประชุม

ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งฐานข้อมูลจากหน่วยงานเพื่อจัดทำสถิติที่สำคัญของประเทศ โดยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมเสนอไปประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ แนวทางการจัดทำสถิติ กรณีสถานการณ์ไม่ปกติ

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ (นางสาววันเพ็ญ พูลวงศ์) กรรมการและเลขานุการ ได้เสนอที่ประชุมว่าเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งกระทบต่อการจัดทำข้อมูลสถิติ ด้วยวิธีการสำมะโนและสำรวจตัวอย่างที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Face-to-Face ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติต้องปรับแผนงานและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงที่ผ่านมา สรุปได้ดังนี้

๑. ปรับเปลี่ยนรูปแบบ/วิธีการเก็บข้อมูล โดยเพิ่มช่องทาง เช่น การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การสอบถามทางโทรศัพท์ การสำรวจผ่านทาง web application

๒. ศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดทำสถิติจากข้อมูลทะเบียน (Register Data) ดังที่ได้นำเสนอไป คือ โครงการสำมะโนประชากรและเคหะ สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม และสำมะโนการเกษตร

๓. ทำ Rapid survey โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติได้จัดทำสำรวจผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ ผ่านช่องทาง online โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นในการเลือกตัวอย่าง ซึ่งผลการสำรวจที่ได้จะเป็นผลที่ได้จากคนที่มาตอบแบบสอบถามตาม link ที่ให้ไว้เท่านั้น ไม่สามารถอ้างอิงเป็นประชากรทั้งประเทศได้ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลผลกระทบต่อประชาชน และสถานประกอบการ รวมถึงข้อมูลประกอบการวัดความรู้ พฤติกรรมและการปฏิบัติในสถานการณ์การแพร่ระบาด

๔. ศึกษาวิธีการและแหล่งข้อมูลใหม่ ๆ เช่น (๑) การทดลองใช้แหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ต ในโครงการการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ในสถานประกอบการ โดยบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่างๆ กับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (๒) การจัดทำข้อมูลการขนส่งสินค้าจากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยบูรณาการข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กับข้อมูลติดตามยานพาหนะ (GPS Tracking Data) (๓) การศึกษาแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลทางโทรศัพท์ โดยใช้กรอบตัวอย่างจากการสุ่มหมายเลขโทรศัพท์มือถือที่เป็นไปได้ทั้งหมด (Random Digit Dialing: RDD) เพื่อสร้างเลขหมายที่เป็นไปได้ทั้งหมดแล้วทำการสุ่มหมายเลขเพื่อโทรสอบถามข้อมูล

ในระยะต่อไป สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีแนวทางการจัดทำสถิติ กรณีสถานการณ์ไม่ปกติ ในระยะต่อไปดังนี้

๑. เพิ่มช่องทางการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ใช้ Internet (E-survey), Telephone, Mail, Drop of and Pick up นอกเหนือจากวิธีการ Face-to-Face

๒. ใช้ข้อมูลทะเบียนหรือข้อมูลจากการบริหารงานมาเป็นกรอบตัวอย่างหรือแหล่งข้อมูลใหม่ ซึ่ง สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เริ่มศึกษาและเข้าพบ/หารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปแล้ว

๓. ทำสำรวจแบบเร่งด่วน (Rapid Survey) โดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นในเลือกตัวอย่าง แต่ยังคงอยู่บนพื้นฐานของการผลิตสถิติที่ดี รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำให้ สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นที่รู้จักมากขึ้น

๔. ศึกษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาเป็นข้อมูลประกอบหรือสนับสนุนข้อมูลจากการสำรวจตัวอย่าง ข้อมูลจากทะเบียนหรือการบริหารงานในอนาคตต่อไป

แนวทางการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี ๒๕๖๖ ได้พิจารณาเป็น ๓ แนวทาง คือ

๑. สำมะโนฯ แบบผสม โดยใช้ข้อมูลทะเบียนร่วมกับการสำมะโนแบบเต็มรูปแบบ ซึ่งต้องมีข้อมูลจากทะเบียน แต่ยังมีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานไม่ครบถ้วน โดยต้องรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมทุกหน่วยตัวอย่าง

๒. สำมะโนฯ แบบผสม โดยใช้ข้อมูลทะเบียนและการสำรวจตัวอย่าง ซึ่งต้องมีข้อมูลทะเบียนที่มีรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานครบทุกหน่วยตัวอย่างและรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมที่ทะเบียนไม่มี หรือไม่ครบถ้วน โดยใช้การสำรวจตัวอย่าง

๓. สำมะโนฯ แบบดั้งเดิม เมื่อไม่สามารถได้ข้อมูลทะเบียนที่เพียงพอและใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ เช่น e-census, mail, telephone, drop-off and pick up ซึ่งต้องเตรียม area frame (ฐานข้อมูลที่อยู่อาคารสิ่งปลูกสร้างเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมเป็นลำดับแรก) ให้พร้อมสำหรับการใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายรูปแบบ

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็น

๑. แนวทางการจัดทำสถิติ กรณีสถานการณ์ไม่ปกติ

๒. แนวทางการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่เลื่อนการดำเนินการ เนื่องจากสถานการณ์โควิด-๑๙

ข้อคิดเห็น/ข้อสังเกตของที่ประชุมฯ สรุปได้ดังนี้

๑. ปัจจุบันหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนคาดหวังให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินำข้อมูลมาวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ไม่ปกติที่เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีข้อโต้แย้งอย่างกว้างขวางว่าการพัฒนาการใช้ประโยชน์จาก Big Data จะสามารถทดแทนการสำมะโนและการสำรวจจากตัวอย่างได้ทั้งหมด ซึ่งในความจริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น เพราะข้อมูลสถิติทางการ (Official Statistics) ต้องเป็นสถิติที่อ้างอิงหรือเป็นตัวแทนประชากรทั้งประเทศ ณ เวลานั้น ๆ ว่ามีสถานการณ์อะไรสำคัญที่เกิดขึ้นบ้าง ซึ่ง Big Data จะเข้ามาเสริมให้สามารถมองภาพได้ชัดเจนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา แต่จะไม่สามารถเก็บไว้เป็นข้อมูลอ้างอิงของประเทศในระยะยาว จึงควรมีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนเข้าใจให้ตรงกันในเรื่องนี้ และบทบาทของ สำนักงานสถิติแห่งชาติกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลที่มุ่งเน้นการพัฒนาสถิติสำหรับการวางแผนและการประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้มีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์

๒. Big data แม้ไม่สามารถทดแทนการสำรวจตัวอย่างและการสำมะโนได้ทั้งหมด แต่จะบอกแนวโน้ม (Trend) ได้บางอย่าง ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนข้อมูลจากการสำรวจตัวอย่าง/สำมะโน ในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวโน้มหรือสถานการณ์ ในระยะ ๕ - ๑๐ ปีข้างหน้า จะเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับข้อมูล ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากในยุคปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่ทุกรัฐบาลสนใจและให้ความสำคัญ

ดังนั้น สำนักงานสถิติแห่งชาติควรจัดตั้งกลุ่มงานเพื่อรับผิดชอบศึกษาการใช้ประโยชน์จากข้อมูล Big data ในเรื่องดังกล่าวโดยตรง และควรพัฒนาการดำเนินการใน ๓ ประเด็นที่สำคัญ คือ

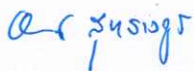
- ควรผลิตสถิติที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและตรงตามความต้องการของผู้ใช้ โดยต้องมีการประสานหน่วยงานผู้ใช้ข้อมูลว่ามีความต้องการข้อมูลประเภทใดบ้าง เพื่อตอบโจทย์อะไร
- ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนกระบวนการผลิตสถิติอย่างจริงจัง (Digital transform) โดยออกแบบกระบวนการงาน (Business process) และ transform ให้เข้าสู่ digital ให้มากที่สุด
- ควรเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเทคโนโลยีดิจิทัลให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถ Digital Transform ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ หากสำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถกำหนดโจทย์หรือประเด็น (Special topic) ที่ต้องการใช้ข้อมูล Big data ที่ชัดเจนแล้ว สามารถขอรับการสนับสนุนจาก GBDi ได้ เนื่องจากมีความรู้และเครื่องมือที่เพียงพอ

มติที่ประชุม

เห็นชอบแนวทางการจัดทำสถิติ กรณีสถานการณ์ไม่ปกติ และแนวทางการจัดทำสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ พร้อมทั้งและมอบหมายให้สำนักงานสถิติแห่งชาตินำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุมเสนอไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

เลิกประชุม เวลา ๑๕.๓๐ น.

(นางอรรวรรณ สุทธางกูร)
รองผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นางสาววันเพ็ญ พูลวงศ์)
ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม